

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 367/2025-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. et Mgr. Dušanom Strakom, advokátom, Námestie legionárov 5, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/21/2024 z 29. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí jeho dovolania v civilnej veci. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 2C/230/2014-255 z 24. októbra 2022 zamietol žalobu sťažovateľa. Predmetom konania bolo rozhodnutie o vzájomnom návrhu na zaplatenie 38 000 eur ako vyrovnacieho podielu, ktorý podal sťažovateľ v spore o vypratanie nehnuteľnosti jedným z rozvedených manželov vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2C/123/2011. V tomto konaní okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť byť vypratať a protinávrh na vyplatenie vyrovnacieho podielu vylúčil na samostatné konanie.
3. Zo skutkových okolností veci vyplýva, že žalovanej počas jej prvého manželstva bol uznesením predstavenstva Okresného stavebného bytového družstva Poprad (ďalej len „bytové družstvo“) 27. januára 1989 pridelený trojizbový družstevný byt. Zápisnica o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu bola medzi bytovým družstvom a žalovanou ako jeho členkou podpísaná 10. apríla 1990. Prvé manželstvo žalovanej bolo právoplatne rozvedené 24. októbra 1989. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bolo vyporiadané rozhodnutím Okresného súdu Poprad sp. zn. 1C/288/1991 z 25. júna

1992. Predmetom tohto rozhodnutia však nebol sporný trojizbový byt, keďže žalovaná a jej prvý manžel ohľadom neho uzavreli dohodu, v zmysle ktorej sa žalovaná stala jeho výlučnou užívateľkou ihneď po rozvode. Žalovaná a sťažovateľ uzavreli manželstvo 25. októbra 1991. Sťažovateľ bol v tom čase užívateľom iného dvojizbového družstevného bytu, ktorý po vzájomnej dohode so žalovanou odstúpil a získané finančné prostriedky použili na úhradu dlhov žalovanej a financovanie trojizbového bytu, v ktorom spoločne bývali.

4. Manželstvo sťažovateľa a žalovanej bolo právoplatne rozvedené 18. decembra 2009. Žalovaná 14. apríla 2008 odišla zo spoločnej domácnosti do Anglicka a v spornom byte ostal bývať sťažovateľ.

5. Okresný súd v rozhodnutí, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol, konštatoval, že žalovaná nadobudla členský podiel v bytovom družstve ešte pred uzavretím manželstva so sťažovateľom. Obom síce vznikol spoločný nájom bytu v zmysle § 704 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ale nevzniklo spoločné členstvo manželov v družstve. Okrem toho pri posudzovaní nároku na žalovanú sumu okresný súd uviedol, že ani po výzvach súdu sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno a nepredložil žiadny relevantný dôkaz na podporu svojich tvrdení.

6. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie a namietal, že žalovaná predala sporný byt za 30 000 eur, aj keď trhová cena bytu bola minimálne 65 000 eur. Chcel vedieť, kde je suma 35 000 eur, a namietal, že žalovaná mu nepredložila žiadnu zápisnicu o odovzdaní bytu z 9. apríla 1990, a vzhľadom na to, že manželstvo uzavreli 25. októbra 1991, je táto zmluva aj tak právne irelevantná. Tvrdil, že odchodom do zahraničia sa žalovaná vzdala bytu.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 21Co/1/2023 z 22. júna 2023 rozhodol tak, že prvoinštančné rozhodnutie podľa § 387 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil.

8. Odvolací súd poukázal na rozporné tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorých pôvodne svoj nárok na zaplatenie peňažnej sumy ako finančného vyrovnania odôvodnil tým, že počas manželstva so žalovanou sa vzdal členských práv k družstevnému bytu, ktorého bol nájomcom a ktorý odstúpil tretej osobe, ako aj tým, že nebol vyrovnaný jeho podiel k bytu, ktorého vypratanie bolo predmetom konania vedeného pod sp. zn. 2C/230/2014. Neskôr tvrdil, že 38 000 eur je cena za odstúpenie jeho dvojizbového bytu. Rovnako tak tvrdil, že sporný byt žalovaná predala za sumu nezodpovedajúcu trhovej hodnote.

9. Krajský súd preskúmal rozhodnutie okresného súdu a potvrdil záver, že sťažovateľ nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by preukazoval pravdivosť svojich tvrdení. Rovnako potvrdil správnosť záveru okresného súdu, že žalovaná nadobudla členský podiel k družstevnému bytu ešte pred uzavretím manželstva so sťažovateľom. Poukázal na to, že byt nebol predmetom rozhodnutia o vyporiadaní BSM žalovanej a jej prvého manžela (ktoré nadobudlo právoplatnosť počas manželstva so sťažovateľom), ale bol predmetom samostatnej dohody. Odvolací súd argumentoval, že po uzavretí manželstva vznikol spoločný nájom bytu, ale nevzniklo aj spoločné členstvo manželov v bytovom družstve. Členkou bytového družstva ostala naďalej iba žalovaná. Sťažovateľ získal odvodené právo bývania, ale nebol spoločným nájomcom, ktorý by disponoval podielom v bytovom družstve. Rozvodom manželstva zaniklo právo spoločného nájmu bytu a právo užívať byt ostalo žalovanej, ktorá nadobudla právo na nájom bytu pred uzavretím manželstva podľa § 705

OZ. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa nestal členom družstva, nárok na vyplatenie žalovanej sumy z titulu ním tvrdeného členstva v bytovom družstve nie je dôvodný.

10. Vo vzťahu k § 708 OZ krajský súd poukázal na to, že trvalé opustenie domácnosti jedným z manželov spoločných nájomcov družstevného bytu nemá rovnaké následky ako smrť v prípadoch, keď trvale opustí byt ten z manželov, ktorému svedčí buď spoločné, alebo individuálne členstvo v družstve.

11. Sťažovateľ proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie a namietal nesprávne právne posúdenie toho, kedy žalovaná nadobudla členský podiel v bytovom družstve. V tejto súvislosti tvrdil, že žalovaná nadobudla členský podiel až počas trvania ich manželstva v okamihu, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o vyporiadaní BSM žalovanej a jej prvého manžela bez ohľadu na uznesenie predstavenstva bytového družstva.

12. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (CSP) ako neprípustné odmietol. Po vymedzení východísk týkajúcich sa posúdenia prípustnosti dovolania najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval, že sťažovateľ nešpecifikoval relevantným spôsobom právnu otázku. Podľa dovolacieho súdu sťažovateľ iba polemizoval so závermi súdov nižších inštancií o okamihu nadobudnutia členského podielu žalovanou a spochybňoval správnosť rozhodnutia. Dovolací súd zdôraznil, že je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistili súdy nižších inštancií a z ktorého jednoznačne vyplýva kedy žalovaná nadobudla členský podiel v bytovom družstve. Podľa názoru dovolacieho súdu sťažovateľ nekonkretizoval právnu otázku, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, neuviedol, v čom táto nesprávnosť spočíva, ani ako by mala byť riešená, a napokon tieto právne závery nekonfrontoval s judikatúrou dovolacieho súdu.

13. Dovolací súd napokon uzavrel, že dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci námietkami spočívajúcimi v spochybňovaní správnosti skutkových zistení a vyhodnotení dôkazov súdom nižšej inštancie významovo nezodpovedá kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 a § 432 ods. 2 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti prezentuje nesúhlas so závermi všeobecných súdov o tom, že jeho bývalej manželke vzniklo členstvo v bytovom družstve už pred uzavretím manželstva. Zopakoval, že bytové družstvo uznesením z 27. januára 1989 pridelo žalovanej byt do užívania ako svojmu členovi. Zápisnica o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu bola spísaná 9. apríla 1990. Prvé manželstvo žalovanej bolo rozvedené 24. októbra 1989. Podľa tvrdenia sťažovateľa predmetný byt bol predmetom vyporiadania BSM v rámci rozhodnutia Okresného súdu Poprad č. k. 11C/288/91-60 z 25. júna 1992, teda žalovaná ho nadobudla v čase, keď už boli manželmi.

15. Sťažovateľ zdôrazňuje, že nikdy nesúhlasil so záverom, že žalovaná nadobudla členský podiel v bytovom družstve pred uzavretím ich manželstva, a preto považuje súdne rozhodnutia za nezákonné a neústavné.

16. V ústavnej sťažnosti tiež kritizuje to, že sudy neaplikovali § 703 OZ, podľa ktorého má nárok na vyplatenie vyrovnávacieho podielu, hoci ich na existenciu tohto ustanovenia opakovane upozorňoval.

17. Okrem napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľ atakuje aj jemu predchádzajúce rozhodnutia a tvrdí, že nedostal odpoveď, prečo nemá mať nárok na vyrovnávací podiel.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Ťažiskom ústavnej sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s výsledkom sporu, v ktorom bola jeho žaloba zamietnutá.

19. Je potrebné uviesť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti síce atakuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo jeho dovolanie ako neprípustné odmietnuté, ale jeho argumentácia spočíva v nesúhlase s posúdením záveru, že žalovaná nadobudla členský podiel v bytovom družstve pred uzavretím manželstva. Sťažovateľ tvrdí, že sa tak stalo až rozhodnutím okresného súdu o vyporiadaní BSM, ktoré nadobudlo právoplatnosť počas jeho manželstva so žalovanou. Sám však tieto tvrdenia v konaní nepreukázal. Okresný súd už v konaní o vypratanie nehnuteľnosti odkázal na odôvodnenie rozhodnutia Okresného súdu Poprad sp. zn. 1C/288/1991 z 25. júna 1992, v ktorom je výslovné uvedené, že žalovaná sa s prvým manželom na výlučnom užívaní bytu dohodla bezprostredne po rozvoze ich manželstva, teda ešte pred uzatvorením manželstva so sťažovateľom.

20. K námietke sťažovateľa, že nedostal odpoveď na to, prečo nemá nárok na vyrovnací podiel – čo je jadrom sporu, ústavný súd uvádza, že táto otázka bola v priebehu konania opakovane, jednoznačne a ústavne udržateľným spôsobom všeobecnými súdmi zodpovedaná. Sťažovateľov nesúhlas s výsledkom sporu nemôže bez ďalšieho predstavovať zásah do jeho základných práv. Ďalšiu argumentáciu vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ nepredniesol.

21. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická, a aby bola čo najstálejšia, teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 295/2012, III. ÚS 209/2021, III. ÚS 687/2024).

22. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Uznesenie najvyššieho súdu s prihliadnutím na dovolaciu argumentáciu je vnútorne logické, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle dovolacieho súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie (skutkové a právne) rozhodnutia.

23. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených práv, dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2025

Robert Šorl
predseda senátu